

ШЕЛЕПІН Юрій Євгенович

Завідувач лабораторії фізіології зору та відділу сенсорних систем Інституту фізіології ім. І. П. Павлова РАН (м. Санкт-Петербург). Професор факультету вільних мистецтв і наук Санкт-Петербурзького державного університету. Доктор медичних наук

ВИПУСКНИК ЛІКУВАЛЬНОГО ФАКУЛЬТЕТУ (1969)

Народився 30 січня 1945 р. у м. Ростов-на-Дону (Росія). Протягом 1945-1969 рр. сім'я проживала у Львові. Батько, Євген Гнатович, очолював кафедру теоретичної механіки ЛПІ, а потім став одним із засновників та ректором першого в Україні Інституту нафти й газу. Мама, Ольга Євгенівна, була доцентом філологічного факультету ЛДУ ім. І. Франка. Батьки не лише виховали Юрія Євгеновича, а й сформувавши його світогляд. Світла пам'ять про них завжди живе у його душі. У 1962 р. закінчив Львівську школу № 12. Він і досі підтримує зв'язок зі своїми однокласниками.

Здобувши середню освіту, Юрій Шелєпін почав працювати лаборантом у ЛПІ, потім — в Івано-Франківському ДМІ. Навчаючись на другому курсі цього інституту, перейшов у ЛДМІ.

Юрію Євгеновичу пощастило слухати лекції видатних учених інституту, відвідувати практикуми блискучих клініцистів, вчитися самовідданості і любові до своєї професії у висококваліфікованих медсестер. Старанний студент, він приділяв особливу увагу додатковому навчанню, зокрема вивченню пропедевтики, фізіології, психіатрії та медичної психології. Йому вдалося опанувати прийоми гіпнозу, електрофізіологічними методами дослідження мозку, самостійно створити проєктивні тести для психіатрії і модель нейрон-гліальних співвідношень.

Після закінчення ЛДМІ Ю. Є. Шелєпін вступив в аспірантуру Інституту фізіології ім. І. П. Павлова АН СРСР (м. Санкт-Петербург). У стінах цієї наукової установи він пройшов шлях від аспіранта до завідувача лабораторії фізіології зору (з 1988 р.) і завідувача відділу сенсорних систем (з 2009 р.).

Юрій Шелєпін зробив вагомий внесок у розшифрування фізіологічних механізмів розпізнавання зорових образів. Він уперше створив функціональну карту тім'яної кори та вивчив її роль у міжсенсорній взаємодії, відкрив орієнтаційно-опонентні нейрони у зоровій корі. Науковцю вдалося одержати нову інформацію про структуру і функцію лобової кори, вивчити алгоритм ухвалення людиною рішення про спостережувану сцену.

Наукова й винахідницька діяльність Юрія Євгеновича спрямована на вирішення мультимедійних проблем переробки інформації й розпізнавання образів. Вона включає питання фізіологічної оптики, нейро- і психофізіології

зорової системи, офтальмології та неврології, ергономіки, медичної техніки, іконіки. Цей підхід узагальнений вченим у лекціях, які він читає у Санкт-Петербурзькому університеті, Військово-медичній академії та читав у Кембриджському, Оксфордському, Лондонському, Корнельському, Гельсінському та Ієрусалимському університетах.

Був науковим керівником міжвідомчого проєкту «Рекогнітрон» ДКНТ СРСР (1989–1992), керівником гранту компанії «Philips», низки грантів РФФД, Британського фізіологічного товариства, Європейського відділу наукових досліджень ВПС США, Президії РАН «Фундаментальні науки — медицині». Зараз керує грантами компанії «Samsung» і Президії РАН зі створення тривимірних систем віртуальної реальності нового покоління.

Ю. Є. Шелєпін неодноразово виступав із доповідями на міжнародних конференціях, був відповідальним організатором багатьох форумів, зокрема XIX Міжнародної конференції «ЕСVP-2006» (м. Санкт-Петербург). У його лабораторії постійно працюють учені з Великобританії, Японії, Китаю, США, Ізраїлю, а сам науковець брав участь у дослідженнях, які проходили у Кембриджі, Хельсінкі та Варшаві.

Протягом 1986-2002 рр. Юрій Євгенович був членом редакційної ради журналів «Фізіологічна і офтальмологічна оптика» (Великобританія), «Фізіологія людини». Входить до редколегій журналів «Сенсорні системи» і «Експериментальна психологія».

Іншим напрямом наукових інтересів Ю. Є. Шелєпіна є когнітивістика. Він розробив та читає курс лекцій «Нейроіконіка: зорове сприйняття й мистецтво» у Санкт-Петербурзькому державному університеті.

Юрій Шелєпін — автор понад 300 наукових праць, серед яких три монографії. Більше 150 робіт опубліковано в журналах, які входять у наукометричну базу РІНЦ, 51 — в «Scopus», понад 90 — в «Web of Science». Підготував сімох кандидатів та п'ятьох докторів наук.

Нагороджений медалями «За трудову відзнаку» (1986), «Ветеран праці» (1988), срібною медаллю ВДНГ (1986), Почесною грамотою Президії РАН (1999).

Його дружина Олена Петрівна — доцент кафедри біохімії Військово-медичної академії ім. С. М. Кірова. Їхні сини також стали лікарями: Костянтин — фахівець із сучасних методів діагностики, Євген — психолог, спеціаліст у сфері ергономіки. Внучка Елліна й онук Андрій навчаються у школі.